

HEUVELLANDSCHAP

Het bijna on-Nederlands aandoende heuvellandschap leent zich, door de hoogteverschillen, uitstekend voor de aanleg van een uitdagende golfbaan. De op de grens met Duitsland of België gelegen gebieden hebben een vogelbevolking die meer een Midden-Europees karakter heeft dan een laaglandkarakteristiek. Watervogels ontbreken grotendeels, terwijl bosvogels talrijk voorkomen. In grote bomen leven de boomklever,

boomkruiper en verschillende soorten spechten samen met mezen en andere soorten van volgroeid loofbos, zoals zwartkop, tjiftjaf en vink. Waar de golfbanen grenzen aan akkerland klinkt de zang van geelgorzen. Verschillende soorten roofvogels jagen vanuit de bosrand boven de akkers. De potentiële vogelrijkdom is nog niet terug te zien in het broedvogelbestand van de golfbanen, maar talrijke kansen liggen er voor het oprapen.

DE ZUID LIMBURGSE GOLF- EN COUNTRYCLUB WITTEM

47 HA | 18 HOLES

BIOTOPEN Loofbos | Naaldbos | Gemengd bos | Droge ruigte (kruidenrijk) | Vochtige ruigte | Open water | Hagen en struweel

DE BAAN IN HET LANDSCHAP

'Wittem' is gesitueerd in het gebied tussen de beekdalen van de Gulp en de Geul. Het overgrote deel van de baan ligt op een plateauterras tussen 180 en 205 meter boven NAP. Bos en open heuvelland bieden een uniek decor. De baan kenmerkt zich door een variatie aan bosrijke holes, gelegen in het Natura-2000 gebied Geuldal, en holes gelegen in een open omgeving. De golfbaan en directe omgeving kennen een rijke soortendiversiteit, waarvan een groot aantal bijzondere en beschermde soorten, zoals de vinpootsalamander, hazelmuis en kleine parelmoervlinder. Het bosgebied valt onder verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer en wordt ook grotendeels door deze organisatie onderhouden. Het onderhoud van de bosclementen op de baan en aan de randen van het terrein worden in goed overleg met Staatsbosbeheer uitgevoerd door de golfclub.

GEO-AMBITIES EN -DOELEN

Het beleid van De Zuid Limburgse Golf- en Country Club Wittem is gericht op een kwalitatief goede wedstrijd baan

en het in stand houden en verhogen van de natuurwaarden van het golfterrein door een planmatig uitgevoerd beheer. Het uitgangspunt bij het verhogen van de natuurwaarden is dat de baan een harmonieus geheel vormt met het omringende Zuid-Limburgse landschap.

Op het gebied van landschap en biotopen stelt Wittem zich de volgende doelstellingen:

- omvormen bos van naaldhout naar loofhout;
- ontwikkeling betere overgang golfbaan naar bos;
- leefomgeving verrijken door het aanleggen van poelen;
- ontwikkeling van natuurlijk grasland;
- optimaliseren beheerplan door jaarlijkse review en update, verder uitwerken van (GEO-)doelen en het toevoegen van een monitoringsprogramma.

NULMETING

In de grote bomen van Wittem leven d boomklever, boomkruiper en verschillende soorten spechten. In het aangren-

AMBASSADEURSOORTEN

Groene specht
KWETSBAAR

Koekoek
KWETSBAAR

Geelgors

DROOMSOORTEN

Middelste bonte specht GEVOELIG

Kortsnavelboomkruiper GEVOELIG

VOGELSOORT

MIDDELSTE BONTE SPECHT EN KORTSNAVELBOOMKRUIPER

BEHEER

- Bos dunnen:
 - De meeste naaldbomen kappen.
 - Eiken laten staan, haagbeuk bijplanten en ruimte geven om uit te groeien.
- Ecologisch bosbeheer.
- Een gevarieerd eiken-haagbeukenbos met ruwe berk en hier en daar een naaldboom. Plaatselijk een rijke ondergroei kan zorgen voor een goede strooisellaag met als resultaat een verhoging van de bodemvruchtbaarheid. De bodemkwaliteit en ondergroei zijn niet direct van belang voor de middelste bonte specht, maar wel voor de bomen waar de soort op leeft en zorgen voor een hogere biodiversiteit.

GEELGORS

- Dichtbegroeide meidoorn en/of sleedoornhaag grenzend aan akkerland zorgt voor nestgelegenheid en dekking.
- Gefaseerd maaien van stroken gras en kruiden, en een strook ongemaaid laten overstaan.
- Winterveldjes: overhoekjes inzaaien met rogge. Bij voldoende voedsel begint het broedseizoen vroeg en heeft de geelgors vaak een 2e of zelfs 3e legsel.

BOOMLEEUWERIK

- Aanleg van een waste area, welke kan bestaan uit voorkeursbiotoop van boomleeuwerik: kaalslagen met heide, berk en boerenwormkruid.

KOEKOEK

- Gevarieerde hagen met braam en meidoorn zorgen voor een rijke broedvogelbevolking van heggenmus, grasmus en winterkoning. Dit zijn belangrijke waardvogels voor de koekoek.
 - Voldoende voedsel: waardplanten voor nachtvlinders (hun harige rupsen zijn het belangrijkste voedsel voor de koekoek).
- > De oorzaak van de afname van de koekoek is complex. Behoud van biodiversiteit in halfopen landschappen is op termijn de beste garantie voor het voortbestaan van deze soort in ons land.

zende bos zelfs de zeldzame middelste bonte specht en de kortsnavelboomkruiper! Met gericht beheer is het mogelijk dat deze Rode Lijst-soorten zich op de golfbaan als broedvogel zullen vestigen. In de bomen leven mezensoorten; naast de bekende kool- en pimpelmees ook de staartmees en de glanskop, een typische soort voor oude gemengde bossen. Voor de zanglijster, zwartkop en tjiptjaf zijn de hoge bomen perfecte zangposten. De zwartkop en tjiptjaf

zoeken er hun voedsel en nestelen in de ondergroei. Op de green en de rough maakt de zanglijster zich nuttig met het verdelgen van slakken.

Waar het bos wordt afgewisseld door droge en vochtige open ruimtes voert de boompieper zijn zangvluchten uit. De droge ruigtes zelf zijn het leefgebied van de boomleeuwerik. Waar de golfbaan grenst aan het agrarisch

Middelste bonte spechten bij nestholte

DE ZUID-LIMBURGSE GOLF- EN COUNTRYCLUB WITTEM

BEHEERADVIEZEN

cultuurlandschap klinkt de zang van de geelgors en de koekoek. Het halfopen landschap is ook het jachtgebied van de buizerd, die nestelt in oude kraaiennesten op de golfbaan. Andere grote roofvogels als de havik en zelfs de spectaculaire rode wouw jagen in het afwisselende Limburgse heuvelland en worden ook op en rond de golfbaan waargenomen.

Naast de indrukwekkende broedvogels, die kenmerkend zijn voor de heuvelbossen, leven op deze baan natuurlijk ook de vertrouwde witte kwikstaart en de boerenzwaluw. Vanuit de struwelen klinkt niet alleen de zang van algemene tuin- en parkvogels als de merel, roodborst, heggenmus en de winterkoning, maar ook de grasmus en de tuinfluiter.

BEHEERADVIEZEN

Omvorming naaldhout naar loofhout ten behoeve van de middelste bonte specht

De bestaande bospercelen geleidelijk omvormen naar een gevarieerd eiken-haagbeukenbos met ruwe berk en hier en daar een naaldboom. Deze omvorming heeft als effect dat er meer struweel en kruidenrijke bosbodems ontstaan. Het behoud van enkele oude lariksen kan de diversiteit ten goede komen.

Instandhouding oude bossen (en bomen)

Kenmerkend voor de oudere bospercelen is de aanwezigheid van dood hout. Staande dode bomen en liggend dood hout bieden onderdak aan vele soorten insecten en zijn daarmee een belangrijk foerageergebied voor ondermeer de kortsnavelboomkruiper. Daarnaast leveren oudere bomen vele nestgelegenheden in holtes en boomkronen. Waar mogelijk de dode loofbomen laten staan waarin groene spechten hun nest kunnen uithakken. Door middel van het ringen van dennebomen kan het aanbod aan dood hout worden vergroot.

Creëren openheid in bos (en bosranden) en mantel-zoom langs bosranden

Een geleidelijke overgang van kort gemaaid gras naar bos kan worden gecreëerd door een rand met hogere kruiden, overgaand in struweel en bos. Deze mantel-zoomvegetatie is voor veel vogelsoorten waardevol, zeker als daarmee

ook ruimte gecreëerd wordt voor besdragende soorten (vlierbes, lijsterbes, (dauw)braam). Open plekken zorgen voor diversiteit in het bos, in soortensamenstelling, temperatuur en vochtigheid. Waar het zonlicht de bosbodem bereikt, ontstaat nieuwe vegetatie. Er ontstaat gelaagdheid in het bos. De verschillende generaties bomen die hier kunnen groeien, bieden schuilplaatsen en nestgelegenheden.

Stimuleren kruiden- en bloemrijke ruigte

De lösshoudende bodems op Wittem bieden een mooie kans voor de ontwikkeling van bloemrijke ruigte. Mooi om te zien en waardevol voor insecten, (kleine) zoogdieren en vogels, zoals de geelgors.

Beheer en instandhouding van meidoornhagen

De meidoornhagen op het Gulpense deel van de golfbaan bieden een mooie afscheiding van het aangrenzende agrarische land. Dichtgroeiende meidoorn- en sleedoornhagen zijn hier gewenst. Voor vogels zoals de geelgors vormen ze een belangrijke plaats om te kunnen schuilen, broeden en foerageren.

Groene spechten

DE ZUID-LIMBURGSE GOLF- EN COUNTRYCLUB WITTEM

POTENTIEKAART

